

Els “altres” ferits dels atemptats del 17-A segueixen oblidats dos anys després

Desenes de persones que arrossegueu seqüeles psicològiques veuen com l'Estat els denega ser reconegudes com a víctimes del terrorisme

Alcanar Dani Sainz de Aja

La nit del 16 d'agost del 2017 la família de Joan Pere Folguerola gaudia del partit de Supercopa d'Espanya entre el Barça i el Reial Madrid a la terrassa del seu xalet. “De cop es va veure una mitja lluna de foc i un gran terrabastall”, recorda Joan Pere. “Vam sortir al carrer i vam trobar uns veïns francesos amb una mica de sang. Tot era fosc i no havíem agafat els mòbils, però ja vam veure que la casa que havia explotat era tot trossos. No quedava res d'un xalet”.

Dos anys després, el record de l'explosió a la urbanització Montecarló d'Alcanar Platja segueix viu en la memòria dels veïns. Un grup de terroristes havia estat preparant durant mesos quilos i quilos d'explosius per a provocar una massacre. Sense aixecar sospites. Ara els veïns s'han tornat més desconfiats amb la gent que entra a la urbanització i estan més alerta, explica Joan Pere. Ell mateix, confessa, encara s'esvera quan sent esclatar un petard.

L'explosió que va matar dos dels terroristes va precipitar un altre tipus d'atemptat: un atropellament massiu a la rambla de Barcelona i un atac amb arma blanca al passeig marítim de Cambrils. El resultat final van ser 16 persones mortes i 137 ferides. Però el tràgic balanç dels atemptats del 17-A va més enllà. Hi ha un nombre indeterminat de persones que patixen seqüeles psicològiques encara avui i que l'Estat no reconeix.

La Unitat d'Atenció i Valoració d'Afectats per Terrorisme (UAVAT) denuncia que el 82% de les sol·licituds que han tramitat per aconseguir l'estatus de víctima del terrorisme són denegades pel Ministeri de l'Interior. De les 117 persones que han ajudat a sol·licitar les ajudes previstes per la llei, només 14 han estat reconeguts. 40 peticions segueixen pendents de resoldre's i 63 han rebut una resposta negativa. La majoria d'estes sol·licituds han estat per a poder accedir a atenció psicològica.

Imatge de l'estat en què va quedar la casa del costat del xalet que va explotar a Alcanar el 16 d'agost del 2017. / ACN

I, A MÉS

L'Estat reconeix 9 dels 29 ferits a l'explosió d'Alcanar

El Ministeri de l'Interior ha atorgat, fins ara, la condició de víctima del terrorisme a 96 persones. D'estes, 9 són arran de les dos explosions que van tenir lloc al xalet d'Alcanar ocupat per la cèl·lula gihadista el 16 i el 17 d'agost del 2017. Així i tot, són vint persones menys que les reconegudes per l'Audiència Nacional. A la interlocutòria de processament dictat pel jutjat que investiga els atemptats, hi ha 29 persones reconegudes com a ferides pels fets d'Alcanar: 15 són veïns (12 de nacionalitat francesa), 11 són Mossos d'Esquadra, 2 són bombers i, per últim, hi ha el pilot de la retroexcavadora que movia la runa en el moment de la segona explosió. Des de la UAVAT asseguren que un 35% dels casos analitzats,

el Ministeri de l'Interior ha fet una valoració diferent de la dels forenses del Ministeri de Justícia.

A banda, l'associació de veïns de la urbanització Montecarló valora en 23.000 euros aproximadament els ajuts a la rehabilitació de tres immobles afectats per l'explosió.

Que és exactament la meitat del cost total, ja que el consorci d'assegurances només cobreix el 50% en els casos de segona residència. En total, l'Estat assegura haver abonat 5,2 milions d'euros en indemnitzacions per danys personals i ajudes.

“Com que són ferides que no sagnen, l'administració tendix a fer-les invisibles”, afirma Elisa Micciola, psicòloga i coordinadora de la UAVAT, un grup de professionals que assessoria les víctimes del 17-A per

encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona. “Per una víctima, la seua vida ha canviat. No dorm, es pren medicació, ha deixat de confiar en les persones... i es troba una administració que li nega la recuperació.

És un maltractament institucional”.

El motiu que més es repeteix entre les respostes del Ministeri de l'Interior per a tancar les sol·licituds és el fet de no haver-la tramitat dins el ter-

mini d'un any que establix la normativa. Però també s'argumenta que els sol·licitants constaven en el llistat de ferits de la Generalitat o que no es trobaven físicament en la trajectòria de la furgoneta. Un exemple és el d'una venedora de la Rambla que va veure passar la furgoneta a pocs centímetres de la seua parada. El Ministeri de l'Interior li denega l'ajuda per atenció psicològica perquè va efectuar la petició el 31 d'octubre del 2018, per la qual cosa “no pot considerar-se víctima directa”.

En altres ocasions el problema està a l'inici del procediment, no al final. Des de la UAVAT apunten que l'administració no cerca les víctimes. Ans al contrari, han de ser elles les que es dirigeixen a l'administració per a reclamar les ajudes a les quals poden tenir dret, com ara un tractament psicològic especialitzat. Moltes d'estes persones desconeixen tenir dret a demanar-les perquè “no es consideren víctimes del terrorisme”, subratlla Micciola. “Estaven allà i van sobreviure, mentre que hi ha altres persones que van morir. I això els fa pensar que el temps curarà les seues ferides”, detalla la psicòloga de UAVAT.

Un cop superat este obstacle, els sol·licitants s'hi han d'enfrontar amb l'enrevessada burocràcia de la Direcció General de Suport a les Víctimes del Terrorisme. Cal adjuntar informes de metge de capçalera o informes clínics del psicòleg, factures dels tractaments rebuts, denúncies als Mossos i altres documents acreditatius. Segons Micciola, “es troben amb un desplegament administratiu complex, fred, dolorós i que genera molts obstacles”.

Per estos motius, des de la UAVAT (amb el suport de l'alcalde de Barcelona) han demanat un canvi en la llei d'atenció a les víctimes d'atemptats terroristes. Reclamen que els procediments siguin més humans i menys confusos i, sobretot, que ofereisca un acompanyament continuat a tots els tipus de víctimes i assistència psicològica subvencionada.